

Asia: VN/3071/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisen hallinnon automaattista päätöksentekoa koskevaksi lainsäädännöksi

Esitysluonnoksen kokonaisuutta koskevat kysymykset

Yleiset huomiot automaattista päätöksentekoa koskevasta sääntelykokonaisuudesta

Lakiehdotus on tärkeä. Kansallisarkisto pitää hyvänä, että automaattinen päätöksenteko tehdään mahdolliseksi laajasti silloin, kun päätöksenteko ei sisällä harkintaa.

Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hallinnon lainalaisuuteen, hyvään hallintoon ja avoimuuteen sekä virkavastuuseen

Hallinnon lainalaisuutta toteutetaan laissa liian tehokkaasti. Lakiehdotus menee syvälle hyvän hallinnon sisältöön ja määrittelee suuren määrän joustamattomia vaatimuksia automaattiseen päätöksentekoon edellytykseksi. Kyseessä on erittäin byrokraattinen sääntelytapa, joka ei ota huomioon todellisuuden monimuotoisuutta eikä viranomaisten resursseja. Viittamme tiedonhallintalain 28a - 28h §:ien ehdotettuun sääntelyyn. Näin massiivisen, lakiin kirjatun ja siten jähmeän byrokartian luominen johta siihen, että suuri osa lain muutoin mahdollistamista tuottavuushyödyistä jää toteutumatta.

On periaatteellisesti ongelmallista ja Suomen hallintokulttuuriin sopimatonta lain tasolla asettaa näin täsmällisiä vaatimuksia hyvälle hallinnolle, riskienhallinnalle ja latutyölle. Sääntey johtaa huonoon panos-tuotos suhteeseen, eikä takaa kansalaisille parhaita mahdollisia palveluita. Hyvä hallinto on periaate, jota jokainen viranomainen noudattaa jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä ja joka on aina suhteessa asian merkitykseen (mm. perusoikeudet) sekä mahdollisuuksiin (esim. kehittyvät tekniset mahdollisuudet). Näin tulisi olla jatkossakin.

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- **Miten arvioitte ehdotuksen ja siihen sisältyvien vaatimusten vaikuttavan päätöksenteon automatisoinnin kehittämiseen ja käyttöönottoon tulevaisuudessa? Mitä hyötyjä ja mitä haittoja ehdotuksella olisi tulevan kehittämisen ja automaation hyödyntämisen osalta?**

- **Onko ehdotetuilla muutoksilla vaikutuksia, joita esityksessä ei ole tunnistettu ja jotka eivät liity jäljempänä esitettyihin kysymyksiin?**

-

Laki hallintolain muuttamisesta

Yleiset huomiot hallintolain 8 b luvusta

Sääntely on hyvää, hallintolakiin ja suomalaiseen hallintokulttuuriin sopivaa sekä mahdollistavaa.

Huomiot automaattisen ratkaisemisen määritelmästä (53 e §:n 1 momentti)

-

Huomiot automaattisesti ratkaistavien asioiden käyttöalasta ja rajauksesta (53 e §:n 2-4 momentti)

-

Huomiot automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytyksestä (53 f §)

-

Huomiot automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittamisesta (53 g §)

-

Muut hallintolakia koskevat huomiot

-

Laki tiedonhallintalain muuttamisesta

Yleiset huomiot tiedonhallintalain 6 a luvusta

Sääntely on liiallista, hyvin yksityiskohtaista ja suomalaiseen hallintokulttuuriin sopimatonta. Sääntely vesittää lain tarkoituksen.

Yleiset huomiot tiedonhallintalain 13 a §:stä

-

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- Jos organisaatiollanne on jo käytössä automatisoituja päätöksentekoprosesseja: Onko ehdotuksen vaikutukset olemassa oleviin automatisoituihin päätöksentekoprosesseihin arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?

- Jos organisaatiollanne on jo käytössä automatisoituja päätöksentekoprosesseja: Jos käytössä olevasta automaattisesta päätöksenteosta jouduttaisiin luopumaan, millaisia resursseja nykyisten käsittelyvolyymien ja -aikojen säilyttäminen ilman automatisointia edellyttäisi?

- Onko tiedonhallintalakiin ehdotetun 13 a §:n vaikutukset arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?

-

Laki digipalvelulain muuttamisesta

Yleiset huomiot digipalvelulain 6 a §:stä

-

Kysymykset vaikutusarvioinnista

- Onko digipalvelulakiin ehdotetun 6 a §:n vaikutukset arvioitu osaltanne riittävästi? Puuttuuko arvioinnista joitain keskeisiä näkökulmia? Onko muutoksen edellyttämät resurssitarpeet arvioitu oikeasuuntaisesti?
- Miten arvioitte digipalvelulakiin ehdotetun 6 a §:n ja siihen sisältyvien vaatimusten vaikuttavan palveluautomaation kehittämiseen ja käyttöönottoon tulevaisuudessa? Mitä hyötyjä ja mitä haittoja ehdotuksella olisi tulevan kehittämisen osalta?

-

Laki rikosasioiden tietosuojalain muuttamisesta

Huomiot 13 §:ään ehdotettavasta muutoksesta

-

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Huomiot ehdotetusta voimaantulosta sekä siirtymäsäännöksistä

-

Aakkula Immo
Kansallisarkisto